

ЛІСИ Чернігівщини

№1 (10), 2009 р.

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

Першоцвіти
(стор. 15)

**Зі святом весни
любі наші жінки!**

Ураховуючи необхідність створення сприятливих умов для ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів, забезпечення збереження та розширення площ зелених насаджень у містах та інших населених пунктах, з метою поліпшення стану довкілля постановляю [Payoneer](#):

1. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити розроблення та затвердження в установленому порядку, виходячи з науково обґрунтованих показників лісистості (20 відсотків території держави), з урахуванням стану довкілля, географічних, демографічних особливостей територій:

нормативів оптимального озеленення для населених пунктів;

коефіцієнтів (нормативів) відтворення лісів відповідно до площі суцільних рубок для регіонів на рівні не менш як 1, для держави – не менш як 2; змін до санітарних та будівельних норм і правил у сфері планування та забудови населених пунктів щодо збільшення площі озелених територій у містах із розрахунку на одного мешканця;

2) затвердити зміни до Державної програми “Ліси України” на 2002–2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 року №581 (5812002-п), щодо спрямування передбачених нею заходів на досягнення оптимальних показників лісистості;

3) розробити механізм стимулювання власників земельних ділянок до здійснення лісорозведення на землях, що раніше не були зайняті лісом, насамперед малопродуктивних, непридатних для використання в сільському господарстві;

4) забезпечити вирішення питання поетапного до 2012 року створення та утримання зелених насаджень у межах смуг відведення автомобільних доріг державного значення та територіальних автомобільних доріг місцевого значення;

5) розробити та затвердити у тримісячний строк план заходів щодо:

збільшення лісистості території держави до науково обґрунтованого рівня;

створення нових лісів на землях запасу, деградованих, малопродуктивних, техногенно забруднених землях, а також додаткових захисних лісових насаджень лінійного типу вздовж доріг та водних об’єктів, у басейнах річок для поліпшення стану довкілля та захисту земель від вітрової та водної ерозії;

поліпшення стану і збереження існуючих, а також створення нових зелених насаджень у межах населених пунктів (парки, сквери, бульвари, уздовж вулиць і доріг тощо);

залучення громадськості до відтворення лісів та озеленення населених пунктів.

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям:

1) визначити деградовані, малопродуктивні, техногенно забруднені землі, які доцільно заліснити, а також забезпечити додаткове виділення в установленому порядку земель із земель запасу для заліснення;

2) вживати невідкладних заходів для відтворення лісів, постраждалих унаслідок надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

3) розробити регіональні програми розвитку декоративного садівництва, передбачивши, зокрема, створення регіональних розсадників;

4) розробити за участю органів місцевого самоврядування та затвердити плани заходів щодо проведення масових акцій із заліснення територій, благоустрою існуючих та створення нових зелених зон, парків, скверів тощо, залучати до проведення таких акцій працівників підприємств, установ, представників громадських організацій, учнівську і студентську молодь.

3. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

передбачати у проектах Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, інших відповідних місцевих бюджетів видатки на фінансування заходів, передбачених цим Указом;

забезпечувати широке висвітлення в засобах масової інформації заходів щодо відтворення лісів, озеленення населених пунктів з метою залучення до участі в таких заходах широкої громадськості.

4. Кабінету Міністрів України інформувати щопівроку Президента України про реалізацію передбачених цим Указом заходів.

5. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Віктор ЮЩЕНКО

м. Київ, 4 листопада 2008 року N
995/2008

3 офіційних джерел

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про деякі заходи
щодо збереження та
відтворення лісів і
зелених насаджень

Позитивну динаміку збережемо

Враховуючи економічне, екологічне та соціальне значення лісів, обласне управління лісового та мисливського господарства вважає надзвичайно важливим напрямком подальшого розвитку лісового господарства області нарощування площі нових лісів та підвищення ефективності використання місцевих ресурсів області.

Одне з основних завдань лісівників – розширене відтворення лісів, тобто створення нових лісових насаджень в обсягах, що перевищують їх вирубування.

За три роки державними лісогосподарськими підприємствами відтворено лісів загальною площею 9318,2 гектара, в тому числі захисних лісових насаджень (нових лісів) на деградованих, малопродуктивних сільськогосподарських землях на площі 2747 гектарів. Площа ж суцільних зрубів усіх видів – 6485 гектарів, що становить 69,6 % від відтворення. Динаміка, як бачимо, позитивна.

У 2009 році планується відтворити лісові насадження на 2635 гектарах, з яких захисні лісові насадження на деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угіддях займуть 800 гектарів.

Передбачено виростити 33 млн. штук стандартного садивного матеріалу. Буде закладено на 15,6 га нові плантації новорічних ялинок. Маємо також заготовити 21,5 тонн насіння деревних і чагарникових порід, проводити інші лісокультурні роботи.

Розробляються заходи щодо проведення масових акцій із заліснення територій, благоустрою наявних та створення нових зелених зон, парків, скверів тощо, в яких візьмуть участь

працівники підприємств, установ, громадських організацій, учнівської та студентської молоді («Майбутнє лісу у твоїх руках», «Про День довкілля», «Місячник весняної та осінньої посадки», «Європейський тиждень лісу» тощо).

Володимир ПЕРЕВЯ'ЗКО,
головний спеціаліст
з лісовідновлення ЧОУЛМГ

ЛІСИ Чернігівщини

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства, обласного товариства лісівників

№1 (10), 2009 р.

У номері:

З офіційних джерел

Указ Президента України. Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів і зелених насаджень 2 стор. обкл.

Факт і прогноз

Позитивну динаміку збережемо 1

В умовах кризи

«Ми повинні зберегти лісгосп...» 2

Зобов'язані вижити 3

Цех не зупиняється 3

Вітаємо!

Наші іменинники 4

У наших сусідів

Лісова складова енергетики 5

Наша історія

На відродження гетьманської столиці 6

Освіта

«Друге дихання» вищого училища лісівників 7

Нотатки з приводу

В першу чергу у пожежі винні ми, необережні 8

Тенденції

Експорт деревини сьогодні 10

Наука – виробництву

У пошуках оптимальних варіантів 12

Таксаційна будова стиглих чорновільхових деревостанів Чернігівщини 13

Рейтинг

Підсумки обласного змагання серед колективів держлісгоспів за 2008 рік 13

Ми не забудемо ніколи...

Пам'яті друга 14

Схиляємо голови перед пам'яттю земляків 14

Бережімо красу!

Першоцвіти 15

1 квітня – Міжнародний день птахів

З весняним клекотом лелек 16

Качині оселі 17

Питання по суті

З вовками – жити? 17

Відлуння Чорнобиля

І біда відступає, якщо про це держава дбає 18

Цікаво знати

Всесвітній день довкілля: де, коли і як? 19

Традиції

Про що писала «Правда Остерщини» 50 років тому 20

Поетична вітальня

3 стор. обкл.

Видали: Чернігівське обласне управління лісового та мисливського господарства та обласне товариство лісівників

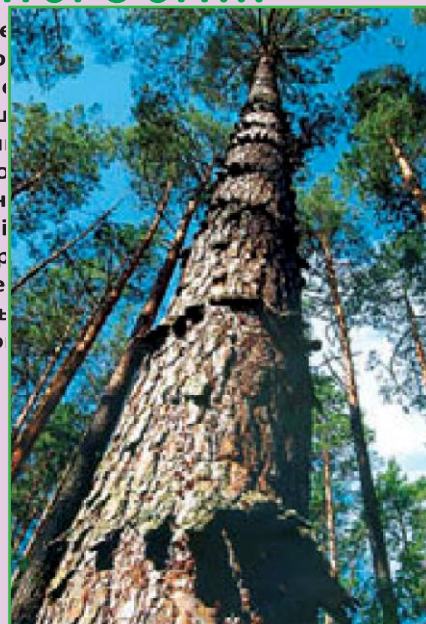
Шеф-редактор – А. Курганов,
редактор – М. Олексієнко,
дизайн та верстка – А. Кузьменко.

Адреса редакції:
м. Чернігів, вул. Молодого, 18.

Віддруковано ТОВ «Домінант»

«Ми повинні зберегти лісгосп...»

Настали нелегкі часи і для Семенівського держлісгоспу. Адже світова економічна криза негативно вплинула на споживання лісопродукції. Отож, якщо у вересні наше підприємство реалізувало деревину на 2 млн. гривень, то у жовтні її реалізація склала лиш 1,6 млн. грн., а в листопаді ця цифра виявилася нижчою – 1,2 млн. грн. і в першій половині грудня становила лише 0,4 млн. грн. Доводиться констатувати той прикрий факт, що нині споживачі деревини не можуть купувати наш ліс. Оскільки лісгосп не отримує коштів і бюджету, наше керівництво за домовленістю з профспілковою організацією прийняло рішення про оптимізацію виробництва. Довелося скорочувати робочі місця та тривалість робочого дня. На жаль, тепер неможливо утримувати на належному рівні і дитячий садок лісгоспу.

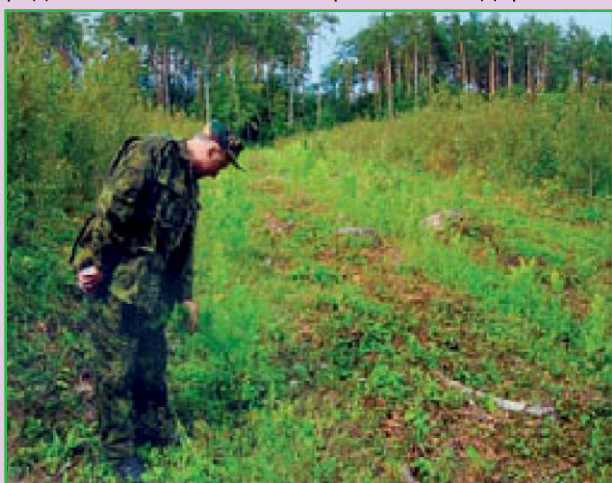
цює. Ми в змозі виплачувати людям заробітну плату, купувати паливно-мастильні матеріали, ремонтувати техніку і виконувати виробничу програму в тому обсязі, в якому потребує ринок. Не стоять осторонь і вищестоящі керівні організації лісового господарства: і обласне управління, і Державний комітет лісового та мисливського господарства України шукають платоспроможних покупців для постачання їм лісопродукції, особливо на експорт (це ж дуже вигідно лісгоспу).

– Всі лісгосподарські підприємства України сьогодні переживають фінансові труднощі, – зазначає директор Семенівського держлісгоспу Олександра Дудко. – Є й такі лісгоспи, які виявилися безсилими перед лавиною економічних проблем і

були розформовані. Тому ми повинні зберегти лісгосп, як самостійну структурну одиницю. Через те й змушені були вдаватися до непопулярних заходів. Завдяки цьому у нас немає заборгованості з виплати податків. І підприємство не зупиняється, пра-

Семенівський держлісгосп намагається і в цей непростий час гідно триматися: всі його підрозділи працюють.

Михайло ВОЛК,
інженер охорони і захисту лісу
ДП «Семенівський лісгосп»

Зобов'язані

ВИЖИТИ

Фінансово-економічна криза, наслідки якої Україна переживає особ ливо боляче, не залишає сьогодні нікого байдужим. Зачепила вона й лісгосподарську галузь, а точніше – наше ДП «Городнянське лісове господарство», як одне з бюджетоутворюючих на Городнянщині.

Донедавна воно розвивалося по висхідній, нарощувало обороти. На жаль, наприкінці минулого року ситуація докорінно змінилася. Будьяке виробництво, в тому числі й лісгосподарське, має перспективу тільки тоді, коли воно зорієнтоване на реальний ринок збуту своєї продукції. Але наші споживачі, стрижені браком фінансових ресурсів, змушені згортати власну виробничу діяльність і відмовлятися від деревини та виробів із неї.

Передусім це стосується будівельної галузі, котра ледь сьогодні животіє, інших серйозних ринків збуту нашої продукції – як внутрішніх, так і закордонних. Якщо за часів СРСР Україна була забезпечена власною деревиною тільки на 30 відсотків, а решту купувала в Росії, то ми сьогодні значну частку лісопродукції експортуємо. Але нині наші зовнішні партнери (також через кризу) вчет- і це також сьогодні непросто. Ми не веро зменшили обсяги замовлень приватники, лісгосп – державне підприємство. Реалізація на внутрішній ринок при- приватники, лісгосп – державне підприємство майже повністю. ватися на дрібні замовлення наяв.

Великі українські споживачі, ними потужностями і технологіями переважно фанерні заводи і мета- нижнього складу. Це робота собі на лур'яїні комбінати, зупинили ви- збиток. Отже, доки не відновлять виробництво, взагалі не закуповують робництво наші партнери, доти подеревину. Ми відвантажуюмо лише терпатимуть і наші лісівники.

окремі партії продукції, тобто прак- Чудово розуміємо: лісгоспотично працюємо під замовлення. дарська продукція завжди користуШукати альтернативні ринки збуту?

– Скорочувати людей під час замовники. Це завжди ефективно

валася попитом. Усвідомлюємо, що деревообробка може зупинитися на невизначений час. Проте ні продавати існуючу матеріально-технічну базу, ні пускати сюди якогось приватника не збираємося. Нижній склад – це серцевина виробництва, і належатиме він лісгоспу, хто б і які чутки не розповсюджував. Не дозволимо собі втратити центр обробки, складування і транспортування продукції.

Покладаємо надії, що ситуація незабаром почне поліпшуватися, що по весні запрацює будівельна галузь, відтак попит на деревину поступово зростатиме. Все зробимо, аби пережити нинішні лихі часи з найменшими втратами.

Хочеться вірити, що й держава не залишиться осторонь, буде, зокрема, послаблено податкове навантаження на продукцію лісу. Але й цього буде недостатньо. Чому?

В усіх розвинutih країнах світу лісове господарство, лісовідновлення, охорона тощо фінансуються з державного бюджету. В нас же його немає з часів проголошення незалежності України. Із державної скарбниці у більшості країн фінансуються програми альтернативних джерел заробітку лісгосподарників, зокрема, організація комерційного полювання чи зеленого туризму. Нам же залишається про таке тільки мріяти.

Словом, гострих питань сьогодні більше, ніж відповідей. Тим не менше, ми просто зобов'язані вистояти, вижити за цих складних умов і не перекладати це на плечі наших дітей та онуків.

Василь ТИМКО, директор ДП

«Городнянське лісове господарство», заслужений працівник лісового господарства України

Цех не зупиняється

кризи – легше від усього, – така

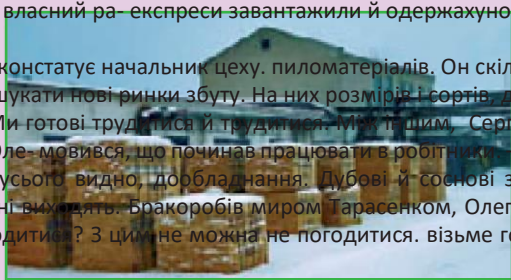
впливало на

економічні показники

думка начальника цеху переробки колективу українських лісівників. деревини Холминського лісгоспу Не втрачають надії, що все стабіСергія Володимировича Подле- лізується й там, за кордоном. гаєва. – Як було 74 працівники в – У нас непогано купують проколективі, так і залишилось. І все дукцію молдавські підприємці. Миж доводиться людей відправляти нулого місяця три потужні вантажні в короткі відпустки за власний ра- експреси завантажили й одержажунок: не всю продукцію купують. ли оплату. І сьогодні машина піді-

Нині призупинився продаж йшла, – констатує начальник цеху. пиломатеріалів. Он скільки їх на Зрозуміло: Молдова не врятує. території складено: шалівка різ- Треба шукати нові ринки збуту. На них розмірі і сортів, дошка. це й спрямована робота всіх.

– Дещо скоротився й експорт. Ми готові трудитися й трудитися. Ми і тим, Сергій Подлегаєв обВідсотків на двадцять, – розповіли Хіба з Тетяною Лукашевич, Оле- мовився, що починав працювати в робітнику – У нас в цеху працює нове ною Ляшенко, Тетяною Пивкач, цеху робітником. З усього видно, добробалнання. Дубові й соснові заго- Олександром Дорощком, Володи- рожить він колективом. товки добротні виходять. Бракоробів миром Тарасенком, Олегом Грища- – Треба вистояти! немає. Не хочеться вірити, що криза ком не погодитися? З цим не можна не погодитися. візьме гору. У кожного сім'ї, кредити, Заготовки деревини з Холмів ку- **Зоя ШМАТОК**

легше стало дихати – й ось на тобі!..

пують італійські, німецькі й польські

Корюківський р-н

Наші іменинники

Цьогорічна сніжна зима прийшла в гості до Олександра Петровича Шашкова, директора ДП «Прилуцьке лісове господарство», здоровлячи його з полуднем віку. Та не лише колеги і друзі вітали ювіляра. Він отримав цінний подарунок – іменний годинник від голови Державного комітету лісового та мисливського господарства України.

Із затишного родинного гнізда, що у селі Блешня на Семенівщині, залюблений у природу отчого краю юнак наполегливо торував шлях до омріяної професії: він став студентом Української сільськогосподарської академії. А після навчання перед Олександром простелилися стежки долі, які привели його на рідну Чернігівщину. У Прилуцькому лісгоспзасі він працював помічником лісничого, згодом Олександр Шашков набував професійного досвіду, працюючи інженером лісового господарства та лісничим Кам'янського лісництва.

А з 2001 року Олександр Петрович очолює державне підприємство «Прилуцьке лісове господарство» і користується заслуженою повагою в колективі.

А лютий завітав з 55-річчям і до директора державного підприємства «Новгород-Сіверське лісове господарство» Миколи Михайловича Заська, відмінника лісового господарства та заслуженого працівника лісового господарства України.

Після закінчення Лубенського лісового технікуму він розпочав свій трудовий шлях майстром лісових культур у Гутянському лісництві, потім без відриву від виробництва молодий фахівець закінчив лісгосподарський факультет Укра-

їнської сільськогосподарської академії.

Микола Михайлович вже три десятиліття працює в галузі лісового господарства Чернігівщини, пройшовши його стежками від майстра лісу, помічника лісничого, лісничого, головного лісничого до директора лісгоспу. Колеги і підлеглі знають його, як висококваліфікованого й досвідченого спеціаліста, вмілого керівника і хорошу людину. Миколу Михайловича з нагоди 55-річчя нагороджено іменним годинником голови Державного комітету лісового та мисливського господарства України.

Майже весь свій трудовий ужинок зібрав у ДП «Корюківське лісове господарство» його головний лісничий Олександр Миколайович Мірошник.

У цей колектив він прийшов юним випускником лісового факультету Української сільськогосподарської академії. І на всіх посадах, які довелося обіймати Олександр Миколайовичу, він зарекомендував себе прекрасним спеціалістом, майстром своєї справи і доброю людиною. Нині він охоче ділиться набутим до-

свідом з молодими колегами.

До минулорічного Дня працівників лісового господарства Олександра Миколайовича було нагороджено Почесною грамотою Верховної Ради України. За довголітню сумлінну працю він неодноразово мав заохочення і від Державного комітету лісового та мисливського господарства. Зустрівши у січні свій 55-річний ювілей, Олександр Мірошник одержав і пам'ятний подарунок – іменний годинник від голови Держкомлісгоспу України.

Лісова складова енергетики

Тоді, як мерзла Європа, а наші урядовці вирішували газовий конфлікт у Москві, делегація лісівників Чернігівщини разом із начальником обласного управління лісового і мисливського господарства Іваном Горохівським та заступником голови Держкомлісгоспу України Олексієм Пристаєю вивчала досвід білоруських колег, що стосувався ефективного використання вторинних лісових ресурсів у теплоенергетиці.

Білоруси в цьому напрямку крокують випереджаючими нас темпами, хоча таких проблем з енергоресурсами, які останнім часом виникають в Україні, тут поки що не існує. Але хто дасть гарантію, що вони не можуть з'явитися завтра? Тому наші сусіди й не сидять, склавши руки, в чому директорський корпус чернігівських лісівників мав можливість переконатися ще в середині минулого року.

Цього ж разу теж було немало запитань до головного лісівника Гомельської області Михайла Супруна, зокрема, й щодо організації всього процесу виробництва як паливних пілет, так і щепи. У Мозирському дослідному лісгоспі знайомилися з роботою комплексу техніки Мозирського машинобудівного заводу, придбаного за кошти інноваційного фонду Міненерго. Побували в котельні Мозирського житлово-комунального господарства, де працює обладнання брестського виробництва. Цікавилися роботою заводу з виробництва паливних пілет у Житковицькому лісгоспі.

З чого виходять наші сусіди, прагнучи якомога ефективніше ви-

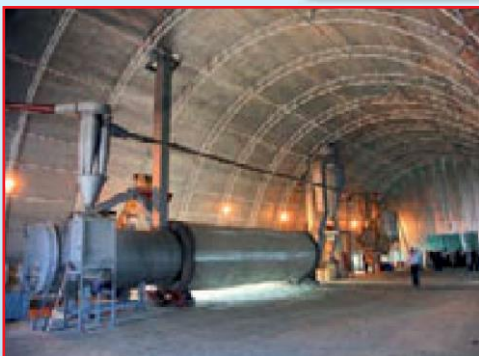
користувати вторинні ресурси деревини? Ліси в Білорусі займають близько 27-ми відсотків її території. За останні 50 років їх площа зросла удвічі. Але зрілих лісів тільки 7–8 відсотків. Статусу ж ділової деревини сосни та ялини досягають лише у віці 80–100 років. За оцінками деяких білоруських експертів, якщо всю енергетику країни перевести на біомасу, вітчизняної деревини вистачить років на 15–20. Що тоді залишиться нащадкам? Завдання полягає в тому, щоб ефективно розпоряджатися наявними лісовими ресурсами – відходами деревопереробки, від заготівлі ділової деревини, рубок догляду, вико-

ристання сухою тощо. Білоруси, наприклад, мають намір на торф та вторинну деревину перевести більшість котельень у малих та середніх населених пунктах. Планують будівництво й більш потужних теплоелектростанцій. Міні-ТЕЦи вже успішно діють в Осиповичах та Вілейці.

Сировину, скажімо, для Вілейської ТЕЦ заготовляють на спеціальному майданчику. Тут встановлена рубальна машина, зберігаються запаси дров, готової щепи. Ціна сировини регулюється державою і нині становить 90 доларів США за тонну умовного палива. Це вигідно енергетикам, оскільки газ коштує дорожче.

Білоруський досвід свідчить, що часткове використання неділової деревини, як альтернативи газу, є перспективною справою. Звичайно, вона потребує і прискіпливого економічного обґрунтування, щоб не передати куті меду.

В'ячеслав КИЧЕНОК,
заступник начальника,
головний інженер ЧОУЛМГ
Фото Миколи ТИЩЕНКА

На відродження гетьманської столиці

Діяльну участь у відродженні гетьманської столиці брали всі регіони України. Так, зокрема, Корюківщина опікувалася церквою Воскресіння Господнього, Дніпропетровщина – Гетьманським будинком, Рівненщина – скарбницею і криницею на території Цитаделі. Свій внесок у добру справу зробив і приватний капітал.

Не залишилися осторонь благородної справи також працівники лісового господарства України, зокрема, і нашої області. Вони не тільки займалися озелененням території заповідника, а й допомагали реставраторам потрібними лісоматеріалами, насамперед для відновлення оборонних стін Цитаделі із баштами. Головний компонент цієї допомоги – дубовий пиловник діаметром 20–24 сантиметри.

22 січня нинішнього року, в День соборності, Батурин урочисто приймав гостей практично з усіх куточків України. Вкотре вже за останній час сюди прибув і Президент нашої держави Віктор Ющенко з солідним почтом урядовців. Символічно, що саме з нагоди 90-річчя проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки відбулося відкриття комплексу пам'яток Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця». Передусім – скульптурної групи «Гетьманська слава» і Цитаделі Батуринської фортеці.

До цієї справи торік було долучено п'ятнадцять обласних управлінь лісового та мисливського господарства.

Який внесок чернігівських лісівників? Безумовно, дуб – не домінуюча складова лісів нашої області, тим більше – її північної частини. Проте наш внесок вельми вагомий. Скажімо, лісівники державного підприємства «Ніжинське лісове господарство» постачили понад 55 кубометрів такого пиловника, Прилуцького держлісгоспу – понад 57, Городнянського – 40, Добрянського – 19.

Крім чернігівських, до доброї справи в ім'я нащадків долучилися й вінницькі, волинські, житомирські, кіровоградські, київські, львівські, полтавські, рівненські, сумські, тернопільські, харківські, хмельницькі, черкаські і чернівецькі лісівники. Якщо поглянути на географію поставок, то вона наводить на думку, що

тут домінує не економічна складова, а політична, простіше – об'єднуюча різні частини України.

Як зазначив на урочистостях у Батурині Президент України Віктор Ющенко, «Сьогодні у Батурин повертається наша історія, наша національна свідомість і наші душі. Відроджена гетьманська столиця для нас і для наших нащадків стане символом боротьби, нескореності й непереможності українського духу».

Безпам'ятство – це діагноз, найбільша біда суспільства. Чернігівські лісівники заклали фундамент у повернення в наше сьогодення пам'яті про трагічну і славу нашу минувшину, яку уособлює собою Батурин.

Наталія РЕБРОВА,
директор Батуринського державного історико-культурного заповідника "Гетьманська столиця"

«Друге дихання» вищого училища лісівників

У жовтні 1999 року, коли я очолив училище, воно мало типову назву, що відрізняла його від інших лише числовим індексом. Відтоді, за неповних десять років, навчальний заклад встиг двічі змінити свій статус з ознаками зростання його іміджу: ліцей лісового господарства (березень 2005 року), вище професійне училище лісового господарства (серпень 2007 року).

правліннями лісгоспів, конкурсу не існує. Ці випускники повертаються на роботу за місцем отримання направлення.

Крім лісників, егерів, звальювальників лісу, що є новими професіями в училищі, ми зберегли й традиційні: штукатур, облицювальник-плиточник, маляр; муляр, монтажник із монтажу сталевих та залізобетонних конструкцій, електрозварник; секретар керівника, організації, підприємства, установи. Спектр професій постійно розширюється. І нестачі бажаних здобути їх немає.

...Пригадую, коли я прийняв училище, воно було все в боргах – десь близько мільйона гривень. Але, зізнаюся, цим я особливо не переймався: знав, що рано чи пізно престижність робітничих професій відновиться. Вірилося у повернення уваги до профосвіти з боку держави. І, як кажуть, оптимізм справдився.

А цього року, як і було заплановано, ми набрали 210 учнів. До того ж, бажаних вступити більше, ніж передбачених набором місць. Наголошу, що абітурієнти зараховуються до училища за результатами співбесіди. А для тих, хто приходить з на-

Та болючим для нас залишається питання стипендій. Я порушував його на одному з педагогічних форумів. Адаже з 1 вересня розмір стипендії для вузівських студентів становить 500 грн., для учнів технікумів – 400, а для учнів профтехучилищ вдвічі менше – лише 200 гривень. Невже ті, що вирішували це питання, вважають робітничі професії другорядними? Але ж саме роботязим рукам належить розвивати інфраструктуру нової України.

Хочу сказати, що під час перебування Станіслава Ніколаєнка на посаді міністра освіти намітилися розумні, виважені підходи щодо програми

розвитку як професійно-технічної освіти, так і освіти в цілому. Але комусь така програма не сподобалася. Було проведено експеримент у столиці і, здається, у Львівській області. В результаті чого дійшли діаметрально протилежної думки щодо шляхів розвитку галузі. Ми стоїмо на порозі децентралізації, передбачається перекласти фінансування профтехосвіти на місцеві бюджети. Отож нам залишається сподіватися на добру волю губернаторів. Ми стоїмо на порозі змін, і важко віритись, що вони підуть на користь профтехосвіти.

Сьогодні профтехосвіту хвилює також і застаріла матеріально-технічна база. Обладнання не оновлюється багато років. А ще нам відмовляють у дотаціях за посіви зернових на землях училища. Кожне приватне сільськогосподарське об'єднання їх має, а нам – зась. Ви, мовляв, на державному утриманні, то про які дотації можна вести мову? А рівень фінансування видно з вищесказаного.

Та проблеми проблемами, а потрібно дивитися у день завтрашній. Ми працюємо за перспективним планом розвитку училища. Нині розробляється програма створення власного лісництва, яке розкинеться на площі 1600 га. Нам виділили озеро, на якому будемо облаштовувати базу відпочинку для наших вихованців, зокрема для дітей-сиріт. Та ще є у нас хороша ідея – закласти дендропарк...

Ігор ВДОВЕНКО,
директор вищого професійного училища лісового та мисливського господарства

В першу чергу у пожежі винні ми, необережні

Загальна площа земель лісового фонду області – 713 тис. га. У користуванні облуправління лісового та мисливського господарства знаходиться 394 тис. га (57%), Чернігівоблагролісу – 194 тис. га (27%), Мінборони – 55 тис. га (7%), районні комунальні підприємства Корюківки і Коропа володіють 21 тис. га (3%), іншим лісокористувачам належить 50 тис. га (6%).

Полісся – зона переважно хвойних лісів, їх в області 61%. Саме сосянки відзначаються високим рівнем пожежної небезпеки. Особливо – хвойні молодняки, які займають близько 20 тис. га.

Щороку в підпорядкованих управлінню лісах в середньому виникає 150 пожеж (статистичні дані за останні 50 років). Бувають роки, коли фіксується до 100 пожеж, а бувають – коли по 400–600. Це завжди лежить, у першу чергу, від погодних умов. Суха рання весна, спекотне літо і суха осінь – найсприятливіші умови для виникнення і розповсюдження лісових пожеж.

Найважливіше в роботі з охорони лісів, крім, звичайно, попередження, – своєчасне виявлення і належна організація гасіння. Задля виявлення пожеж у лісах управління спорудило 33 спостережні вежі висотою 36–45 м. Протягом 35 років використовується авіаційне патрулювання лісів. Наземне патрулювання проводять понад 600 чоловік державної лісової охорони. Велику допомогу надає населення, яке повідомляє нас про випадки загорянь у лісі через службу 101.

Для гасіння пожеж у держлісгоспах області створено 18 лісових пожежних станцій чисельністю особового складу 75 чоловік. Завжди готові до виїзду 35 пожежних автомобілів 80 колісних тракторів. Станції оснащені ранцевими вогнегасниками, мають для зв'язку радіостанції. На випадок залучення до гасіння пожеж населення припасли більше 4 тисяч лопат, по 500 сокир і грабель.

До речі, торік було придбано 2 пожежні автомобіля на базі ЗІЛ-131 і ГАЗ-66 для Чернігівського та Остерського держлісгоспів, мотопомпу МП 1800 – Чернігівським держлісгоспом, а також 70 ранцевих обприскувачів Борзнянським, Городнянським, Добрянським, Ніжинським, Н.-Сіверським та Остерським держлісгоспами. У нинішньому році вже придбано 6 причіпних цистерн ПЦ-2, 2 – для Семенівського, Холминського, Городнянського, Добрянського, Прилуцького і Борзнянського держлісгоспів. Взагалі таких ємностей у нас уже близько

Єдина причина пожеж – людський фактор. Загоряння від блискавки чи від інших якихось природних факторів для нашої зони майже виняток.

Переважна більшість випадків пожеж (60%) припадає на ліси поблизу Чернігова, Славутича і в лісах Добрянського лісгоспу (Ріпкинський район). Причина полягає в тому, що відвідує їх переважно міське населення. Це грибники і просто відпочиваючі, частина яких не виконує правил поведінки в лісі.

Ще одна причина пожеж весною – сільгоспали і випалювання трави уздовж доріг. Вони, як правило, проводяться без нагляду і призводять до неабияких втрат для природи. Щороку від цих масових паліїв страждають полезахисні смуги, посадки дерев уздовж доріг, лісові насадження. Ці пожежі дуже небезпечні, тому що заходять у ліс широким фронтом, який іноді сягає кількох сотень метрів, та ще й при сильному весняному вітрі.

У 2007 році з цієї причини виникло в підпорядкованих управлінню лісах 38 пожеж – переважно Борзнянському, Ніжинському і Чернігівському районах. Торік сільгоспали спричинили по 5 пожеж у Ріпкинському, Семенівському і Ніжинському районах. При цьому близько 30 таких пожеж було попереджено державною лісовою охороною, яка зупинила вогонь на межі між лісом і полем.

На згарищах, які залишаються після пожежі, гине весь тваринний і рослинний світ, порушується структура ґрунту, що ускладнює створення нових лісових насаджень. Крім того, матеріальні збитки при верховій пожежі на 1 га середньовікового лісу сягають приблизно 100 тис. грн.

Умови гасіння пожеж у нас непрості. По-перше,

30-ти. У будь-який момент за потреби можуть бути використані для прокладання просік або розчищення доріг 100 бензиномоторних пил, які є в резерві.

Незважаючи на те, що ліси – державна власність, основна робота з ліквідації пожеж покладається на відомчу пожежну охорону, яку держава майже не фінансує.

Щороку на охорону лісів підприємства управління витрачають більше 1 млн. гривень власних коштів. Звичайно, це великі затрати, але, якщо цю роботу не проводити, збитки від пожеж можуть перевищити їх у десятки разів.

Пожежі – це розплата за нашу безалаберність, безвідповідальність і недбалість. На території нашої області пожежа в Козелецькому районі на території військового полігону Остерського військового лісгоспу і Косачівського лісництва знищила понад 700 га лісу і завдала збитків, які перевищують 10 млн. грн. без урахування збитків, завданих жителям Косачівки. А причина цієї пожежі – звичайна людська недбалість і безвідповідальність.

Періодично, раз-двічі на 10 років, на території області виникають великі пожежі, іноді навіть на площі до 30–50, набагато рідше – 100 га. Такі випадки зафіксовані в районі Славутича, поблизу Любеча, у Щорському районі поблизу Кучинівки, в Борзнянському районі. Але такої за розмірами і наслідками пожежі, як Косачівська, ніхто не пам'ятає.

не скрізь можна проїхати пожежною машиною, а то й трактором. Це пов'язано з природними факторами – наявністю, особливо в Борзнянському, Ріпкинському, Корюківському, Щорському районах, великої кількості боліт, річок. По-друге, лісові масиви розбиті на квартали розміром 500x500, або 500x1000 м, які мають мінімальну кількість доріг. А відтак заїзд у палаючий ліс не тільки складний, а й небезпечний. Отож головне сьогодні – профілактичні заходи.

Основні напрямки цієї роботи, – по-перше, протипожежна пропаганда, далі – своєчасне виявлення пожеж, оперативне гасіння, створення штучних протипожежних бар'єрів (мінералізовані смуги, протипожежні

розриви тощо) для зупинки в основному низового вогню і верхового низької інтенсивності.

Сьогодні управління розробляє Комплексний план заходів, спрямованих на посилення охорони лісів від пожеж і поліпшення їх санітарного стану з урахуванням недоліків, які були допущені при гасінні пожежі в Косачівському лісництві Остерського держлісгоспу. Планом, зокрема, передбачено:

- створення 2 км протипожежних розривів завширшки 20–30 м у Косачівському лісництві Остерського держлісгоспу при садінні лісових культур на згарищі. Проектна документація вже розробляється;
- проводиться доукомплектування лісопожежних служб (лісових пожежних станцій, лісництв, де такі станції не створені) протипожежним інвентарем, іншими засобами пожежогасіння відповідно до встановлених нормативів;

- поновлення всієї документації в лісгоспах і лісництвах, що стосується лісових пожеж;
- незважаючи на складний фінансовий стан, передбачені кошти для залучення до охорони лісів 100 тимчасових пожежних наглядачів;
- передбачено, крім використання існуючого радіозв'язку в 8-ми лісгоспах, застосування мобільного зв'язку двох операторів;
- збільшення обсягів створення мінералізованих смуг і доглядів за ними на 25%.

Державні лісгосподарські підприємства вже приступили до виконання інших підготовчих заходів до пожежонебезпечного сезону 2009 року.

Микола КОВБАС,
заступник начальника відділу лісового господарства ЧОУЛМГ

**Пілот авіалісоохорони
Анатолій Кур'янов**

Нині якісний розвиток економіки будь-якої країни не можна уявити без нарощування науково-технічного потенціалу, результатом чого має бути збільшення обсягів виробництва високотехнологічної продукції, підвищення наукомісткості виробів та впровадження передових технологій. Саме завдяки цьому компанії, які представляють високорозвинуті країни, перемагають у конкурентній боротьбі на світових ринках.

Особливої актуальності останніми роками набуває проблема визначення перспективних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності щодо української деревини. За останні роки помітна тенденція нарощування реалізації необробленої деревини на зовнішні ринки. Так, за даними Держкомлісгоспу України, у 2007 році було експортовано майже 2,9 млн. м³ необроблених лісоматеріалів, що є найвищим показником за весь період незалежності України. Вступ України до світової організації торгівлі (СОТ) та подальші інтеграційні процеси можуть набагато посилити цю негативну тенденцію, а тому ця проблема потребує негайних досліджень і пропозицій щодо її усунення.

Із заготівлею деревини та її переробкою безпосередньо пов'язані питання економічного та соціального розвитку, зайнятості населення і розвиток виробництва, особливо це

Експорт деревини сьогодні

стосується сільської місцевості, де ліси виступають джерелом доходів людей, а лісгосподарські підприємства – основою зайнятості.

Обсяги заготівлі деревини в Україні у 2007 р. становили 19013,9 тис. м³. Державні лісгосподарські підприємства (Державний комітет лісового господарства України), які виступають основними лісокористувачами, виробили продукції лісового господарства на суму 2,5 млрд. грн. (86% від сумарних обсягів по країні) та заготовили 15,2 млн. м³ (80%) деревини.

У структурі зовнішньої торгівлі України деревина та вироби з деревини належать до високоліквідних груп товарів. За результатами 2007 р. по групі товарів УКТ ЗЕД 44 – «Деревина і вироби з деревини, деревне вугілля» – експорт перевищував імпорту більше, ніж удвічі, тобто за цією групою товарів для країни склалося позитивне торговельне сальдо. Експортні надходження від продажу деревини та виробів з неї у 2007 р. становили більше 780 млн. дол. США, або 2% усього експорту.

З 2000 по 2007 рр. помітна тенденція нарощування експорту лісоматеріалів державними підприємствами України (рис. 1), середній абсолютний приріст яких становив 304,3 тис. м³. Основна частка припадає на необроблені лісоматеріали, питома вага яких в експорті лісоматеріалів позаторік становила 89,9%. Така тенденція викликана перш за все різницею цін на світовому і внутрішньому ринках, а також нарощуванням виробничих потужностей деревообробної та целюлозно-паперової промисловості європейського регіону, що й обумовило зростання попиту на деревину та її пошуки за кордоном.

Структура експорту необробленої деревини державними підприємствами України така: технічна сировина і баланси (целюлоза і деревна маса) – 57,1%, пиловник

Рис. 1. Об'єми експортних поставок лісоматеріалів державними підприємствами України (тис. м³)

– 42,7%, фансировина – 0,2%. Порідний склад експорту необробленої деревини: хвойні – 47,9%, твердолистяні – 41,2%, інші породи – 10,9%.

У регіональному розрізі найбільші обсяги експорту деревини позаторік мали підприємства Житомирського (499,5 тис. м³), Київського (301,7 тис. м³), Львівського (411,7 тис. м³), Рівненського (279,0 тис. м³) та Хмельницького (245,7 тис. м³) обласних управлінь лісового господарства.

Нерегульований експорт необробленої деревини негативно позначається на економіці країни, що вимагає введення науково обгрунтованої ставки експортного мита на деревину, яка на сьогодні в Україні є нульовою.

Щоб уникнути вивезення необроблених лісоматеріалів, можна скористатися досвідом інших країн, наприклад, Росії, яка підвищила у квітні 2008 р. митну ставку на експорт круглого лісу до 25% від митної вартості, а з нинішнього року планує підняти до 80%.

Пилопродукція вітчизняних державних лісогосподарських підприємств користується великим попитом підприємств європейських країн. Її застосовують у виробництві європіддонів, паркету, в будівництві та для інших потреб.

У 2007 р. "Trigance Company s.r.o." (Чехія) закупила пиляних заготовок у за-

гальному об'ємі 28732 м³, "Clever Finance Investments Limited" (Англія) стала найбільшим покупцем пило-

матеріалів, кількість яких становила 40490 м³, "Bayonne Worldwide s.r.o." (Чехія) виступила найбільшим оператором із закупівлі заготовок пілетних для виробництва європіддонів, загальний об'єм яких становив 64280 м³ (табл. 1).

Експорт деревини та пиломатеріалів регулюється та має певні обмеження. Щоб експортувати деревину та пиломатеріали, потрібно отримати сертифікат походження, а також пройти радіологічний та фітосанітарний контроль. Заборонено експортувати цінні необроблені породи дерев, зокрема: акацію, березу, вишню, грушу, тис, горіх, каштан, тис ягідний, черешню та ялівець.

Отже, з проведеного аналізу можна зробити висновок, що державні підприємства України нарощують

Табл 1. Основні покупці пилопродукції підприємств Держкомлісгоспу у 2007 р.

Назва фірми	Об'єм закупівлі, м ³
Заготовки пиляні	
"Trigance Company s.r.o." (Чехія)	28 732
"Baltic Wood S.A." (Польща)	3 522
"А.М.К." (Польща)	3 306
Пиломатеріали	
"Clever Finance Investments Limited" (Англія)	40 490
"Bayonne Worldwide s.r.o." (Чехія)	12 448
"Erdem Ticaret Tomruk ve Orman Urunleri Insaat San ve Tie. LTD. Sti" (Туреччина)	11 243
Заготовки пілетні для виробництва європіддонів	
"Bayonne Worldwide s.r.o." (Чехія)	64 280
"SIA Commercial Planet" (Латвія)	13 332
"Grand Furnitura" (Ізраїль)	10 806
"Malag and Soltau" (Німеччина)	9 166
"Minimax L.t.d." (Латвія)	2 319
"Puderbach Holzhandel GmbH&Co.KG" (Німеччина)	1 639

Джерело: дані Держкомлісгоспу України

обсяги експорту насамперед необробленої деревини, частка якої у 2007 р. становила 89,9%. Для усунення цієї негативної тенденції потрібно підвищити експортні ставки необроблених лісоматеріалів, створити всередині країни потужний деревообробний комплекс, який би міг конкурувати з зарубіжними компаніями, що набагато збільшить валютні надходження в країну.

Олександр ГОРОХІВСЬКИЙ,
аспірант Національного аграрного університету

«Новгород-Сіверської ЛНДС» спрямована на визначення впливу різних лісогосподарських заходів на санітарний стан, продуктивність та біорізноманіття лісових екосистем НовгородСіверського Полісся. На кожному з об'єктів прораховується економічна ефективність лісогосподарських заходів. Закладення на стаціонарах багатоваріантних дослідів дозволяє визначити найбільш оптимальний варіант за лісівничими й економічними показниками та рекомендувати його для впровадження у виробництво.

Стаціонарні дослідні об'єкти призначені для отримання наукових результатів як на час досліджень, так і на перспективу. Періодичні обміри на пробних площах дозволяють вивчити динаміку таксаційних показників деревостанів, визначити їх

біологічну стійкість та продуктивність після проведення різних лісогосподарських заходів.

Анатолій ЖЕЖКУН, директор ДП «Новгород-Сіверська ЛНДС», кандидат с.-г. наук, доцент.

Таксаційна будова стиглих чорновільхових деревостанів Чернігівщини

Дослідні ділянки

розташовані

на території ДП «Чернігівське лісове господарство» (52972 га) та ДП «Борзнянське лісове господарство» (17897 га).

частина відведених лісосік має числа в досліджуваних насадження у складі 10 одиниць вільхи. Біль- відрізняється на -50%, а максималь-

У лісовому фонді підприємств ша частина досліджених насаджень не – на +11%. землі, вкриті лісовою рослинністю, порослевого походження. Під час виконання переліків не становлять 90,3%, з яких на наса-

дження вільхи чорної припадає 8,2%.

Ці насадження характеризуються середніми показниками, серед яких:

вік – 37 років, запас на 1 га – 166 м³, бонітет – 1,2, повнота – 0,68, зміна запасу на 1 га вкритих лісовою рос-³ лінністю земель – 4,0 м³.

Матеріалом для вивчення особливостей таксаційної будови стиглих чорновільхових деревостанів – є результати переліково-вимірювальних відомостей, одержані в результаті

відведення 121-ї лісосіки в рубку метра дає можливість констатувати, мінімальне значення редуційного

За результатами дослідження ем-
піричного матеріалу виявлено оберне-
ну залежність між мінливістю діаметра
загальної кількості дерев, середнім
метром складає 55,0%, що вказує на діаметром деревостану та мінливістю
діаметра загальної кількості дерев і
відсотком ділових стовбурів.

Крім того, з аналізу дослідного ма-
теріалу зроблено наступні висновки.

Редуційні числа за діаметром у
середньому змінюються від 0,26 до
1,93. Порівняно з середніми реду-

ційними числами за М.В. Давидовим,

враховувалися ділові стовбури, що
розташовані у 8, 12 та іноді в 16 сту-
пенях товщини.

Ранг середнього дерева за діа-
відповідну частку дерев, тонших від
середнього.

Асиметрія у 98,3% випадків у
межах від -0,800 і до +0,830, що
може свідчити про правильність ве-
дення рубок догляду в насадженнях
вільхи чорної.

Аналіз параметрів розподілу діа-

Пам'яті друга

Олексій Кудласевич виріс у лісовому краї синьоокої Білорусі. Змалку залюблений у рідну природу, він ще зі шкільної лави і «свою» професію обрав: дбати про зеленого друга, який спокон віків служить людям. Доля привела юнака до Лісінського лісгосптехнікуму. А незабутні студентські роки вкотре переконали Олексія, що в його мрії крила зміцніли.

Справжнє професійне становлення Олексія Олександровича відбулося в Добрянському лісгоспі. Його тут відразу помітили, як тільки він молодим спеціалістом прийшов у колектив. А за час роботи, тривалий і плідний, Олексія Кудласевича і поважали, і любили. Адже він і справу свою знав, і відповідально з покладеними на нього обов'язками справлявся. І з людьми вмів працювати, цінував їх.

Так, для білоруса Олексія Кудласевича українська земля, точніше її чарівний куточок на Ріпкинщині, стала рідною домівкою. Скільки тисяч дерев висадив він для нащадків, як піклувався про ліс, оберігаючи його для прийдешніх поколінь!

І родина в Олексія Олександровича теж зеленому другу віддана: в лісовій галузі дружина працює, а сини Павло та Олександр з дитинства звикли з батьком дерева висаджувати.

З кращого боку зарекомендував себе Олексій Кудласевич на посаді провідного спеціаліста відділу лісового та мисливського господарства Чернігівського обласного управління лісового господарства. Хороша людина своєю працею місце завжди прикрашає.

...Та вже півроку минає, як обірвалася світла і добра трудова стежина Олексія Олександровича: осиротіла без нього сім'я і великий колектив лісівників Чернігівщини. Ніколи не потьмяніє пам'ять про цю чудову людину,

дбайливого батька і справжнього господаря лісу в серцях рідних та колег.

Протягом лютого у Сіверському краї пройшли заходи з ушанування воїнів-афганців: тих, які вціліли на війні, та їх бойових побратимів, котрі кожної весни прилітають до отчого порога з журавлиними ключами.

Ріпкинське районне відділення Української спілки ветеранів Афганістану очолює Олександр Зогий, який пройшов дорогами війни і не раз падав на гостре каміння та знову піднімався під душманським вогнем, щоб йти на підтримку бойовим товаришам. Повернувшись додому, він присвятив своє життя мирній та наповненій добротою професії. Вже понад 15 років Олександр Зогий працює лісничим.

Зі світлим смутком на Ріпкинщині відбувалися заходи із вшанування пам'яті загиблих воїнів-інтернаціоналістів. А делегація, до якої входили представники місцевої влади та громадських організацій, відвідувала родини

побратимів, котрих не дочекалися рідні з далеких афганських доріг.

Так, у Задеріївці біля могили Віталія Савенка (його батьків у Ріпках не забувають, навідують) відбувся мітинг за участю сільських школярів. Уважно слухали підлітки хвилюючу розповідь Олександра Зогого про друзів бойової юності, про виконання інтернаціонального обов'язку воїнами-інтернаціоналістами з Ріпкинщини (а їх було понад 200), про їх хоробрість та героїзм. Четверо земляків загинули на афганській війні. Олександр Петрович зворушено дякував школярам і їх наставникам за пам'ять, яку вони свято бережуть про свого односельця Віталія Савенка.

Як рідного сина, зустрічали у Петрушах Олександра Зогого у родині воїна-афганця Володимира Дерев'янка, котрий не повернувся з війни, – мати Валентина Петрівна з доньками та зятем. Дякувала мати Анатолія Леоненка (він теж загинув в Афганістані) Надія Халиманівна, що

побратими її сина не забувають ні свого бойового друга, ні його матір у Галкові.

На мітинг до пам'ятника воїну-афганцю Миколі Волохину, що в селі Нова Папірня, прибуло немало земляків. Згадували односельці нелегке дитинство юнака, декламували присвячені йому вірші. І в Нових Яриловичах теж відбувся вечір пам'яті полеглих воїнів-інтернаціоналістів.

У Ріпках делегація побувала біля могил афганців Віктора Гайдая (він помер у мирний час) та Анатолія Жовтка, який загинув, повернувшись з війни.

До місць останнього спочинку загиблих земляків поклалися гірлянди й квіти. А присутні згадували їх добрим і щирим словом. Ріпкинці вшановували також воїнів-інтернаціоналістів, які вціліли в афганських випробуваннях і немало сил докладають, щоб виховувати в юних земляків почуття любові до Вітчизни і вміння захищати її.

Сергій КОББАСА, наш кор.

Схиляємо

голови перед

пам'яттю

земляків

Нинішньої зими виповнилося 20 літ з того пам'ятного дня – 15 лютого 1989 року, коли радянські війська були виведені з Афганістану. У тяжких випробуваннях на чужій землі побувало 4200 чернігівців. На цій неоголошеній війні 113 з них загинули, а двоє пропали безвісти. Чимало наших земляків повернулися до рідних домів пораненими чи інвалідами. Багатьох з них за виявлені доблесть, мужність і відвагу під час виконання бойових операцій з бандитськими угрупованнями моджахедів нагородили орденами та медалями. Але рани, завдані тим гірким десятиліттям, болять і сьогодні.

Першоцвітами називають ранньоквітучі рослини з підземними пагонами (кореневищами, бульбами, цибулинами), в яких упродовж зими зберігалися поживні речовини минулого літа. За рахунок їх використання ці рослини утворюють квітконосне стебло, поспішають першими зацвісти в природі.

Найранніші першоцвіти – підсніжники та проліски – мені чомусь не зустрічались у нашому краї, хоча вони й зростають на Чернігівщині. На Ріпкинщині, як правило, першими зацвітають рясти: щільний, порожнистий та проміжний. Зазначені види обирають лісові галявини, схили глибоких ярів. Рясти – представники родини руткових – перші весняні медоноси, хоча, і дещо отруйні. Тож використовувати їх треба обережно.

Ранньої весни на зволжених ділянках лісів та схилах ярів поспішають квітувати зірочки жовті, або гусяча цибулька. Ця невеличка рослина з підземною цибулиною має зірковидні жовті квіточки і поруч з фіолетовими квіточками рястів прикрашає лісові галявини та схили ярів.

Упродовж квітня там же квітують анемони – рослини з родини жовтецевих. Анемона дібровна найбільш поширена серед своїх родичів, а от анемона жовтецева, що зустрічається в Олешнянських лісах, менш поширена, – регіонально рідкісна.

А хто не знає медунок? Ніжні дзвоникovidні рожеві та фіолетові квіточки одного суцвіття – справді весняна окраса лісових галявин та дібров, чудовий весняний медонос. Молоді квіточки медунок мають кислу реак-

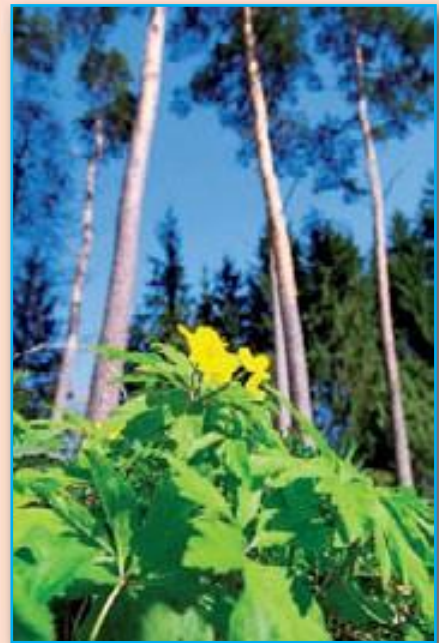
Першоцвіти

Теплі південні вітри і лагідні промені весняного сонця невдовзі проженуть цьогорічні сніги з лісових галявин та ярів, зігріють вихолоджену землю, розбудять рослинне царство. І першими на ще недавно білий світ з'являться першоцвіти.

цію клітинного соку, який і зумовлює їх рожеве забарвлення. Перегородом реакція стає слаболужною, і квіточки набувають синьо-фіолетового кольору. Отже, молоді квітки – рожеві, а старіші – сині. Така контрастність робить їх суцвіття помітнішими для комах – запилювачів.

У квітні – на початку травня у сонових та мішаних лісах нашого краю зацвітають два види сон-трави, квітки якої приваблюють унікальністю та красою, ніжністю та запахом. Найбільш поширеною є сон-трава широколиста, проте і вона вважається регіонально рідкісним видом. Інший вид – сон-трава чорніюча – занесена до Червоної книги України і дуже рідко зустрічається у нас. Розрізнити поміж собою ці види зможуть лише спеціалісти.

А зірвати квітки сон-трави охочих багато. Та чи довго буде радувати зірвана квіточка в букеті? Звісно, ні. А утворити насіння, поповнити чисельність виду, що катастрофічно зменшується від масового винищення лісів та любителів природних букетів вона не зможе. Ранньоквітуча рослина – першоцвіт весняний –

майже не зустрічається серед інших першоцвітів.

Пам'ятаймо: найкращі квіти – живі!

Естафету весняного квітання приймають пізніші першоцвіти. У травні ліси та діброви милують зір білими кольорами зірочника лісового, фіолетовими – чини весняної. Їх краса і масове цвітіння нікого не залишать байдужими. Завершує парад весняного квітання всім відомо конвалія травнева, яка ще досить поширена в наших лісах. Кожний, хто буває цієї пори тут, намагається зібрати в букети ніжні й ароматні квітки рослини конвалії. Якщо це зробити обережно, рослинам не буде завдано шкоди, оскільки конвалія розмножується вегетативним способом.

Отже, шановний читачу, ця невеличка екскурсія у дивосвіт першоцвітів не тільки для того, аби познайомити з ними. Важливо не допустити масового знищення ранньоквітучих рослин, тим більше – заради комерційної вигоди.

Щороку на Чернігівщині проводиться акція зі збереження першоцвітів, мета якої – привернути увагу до порятунку цієї групи ранньоквітучих рослин, чисельність популяцій яких постійно скорочується. На Ріпкинщині майже зникли першоцвіт весняний, купальниця європейська та інші. Тож подумаймо, перш ніж зірвати першоцвіт, чи милуватимуться ними наші нащадки?

Володимир ПОПРУГА,
краєзнавець

Ріпкинський район

З весняним клекотом лелек

Кожного року свято птахів в Ільмівській школі очікується її вихованцями з нетерпінням. До речі, минулого, 2008-го, воно було ювілейним – членська група Українського товариства охорони птахів відзначила десятиріччя в лавах УТОП. Із простих любителів природи школярі перетворилися на справжніх помічників такої організації, як Українське товариство охорони і вивчення птахів, кафедр зоології Ніжинського університету та Національного університету ім. Т.Г. Шевченка, Канівського заповідника, Центру кільцювання птахів.

природи – мисливців Віктора Грищенка (він спостерігає переліг через село лебедів), Івана Луцця (знає місцезнаходження гнізд чорних лелек за Карпівкою) та Сергія Гавриленка.

Цікаво, що Настею Григоренко, учасницею нашого колективу, встановлена садиба-лідер за кількістю гнізд ластівок: на подвір'ї Леоніда Маляренка 22 таких гнізда.

Територія Ільмівської сільради визначена пробною ділянкою за програмою вивчення популяції білого і чорного лелек, якою керує кандидат біологічних наук з Канівського заповідника В.М. Грищенко. Спостереження показують, що чисельність білих лелек зростає. Зокрема, у 1964-му році цих птахів було 64, а в 2007-му – вже 81.

У селі вже нікого не дивує, що ми щороку спостерігаємо за птахами, шукаємо, рахуємо їх. Односельці раді поділитися з нами побаченим і розповісти про «своїх» ластівочок, лелек, шпаків, солов'їв, горобчиків.

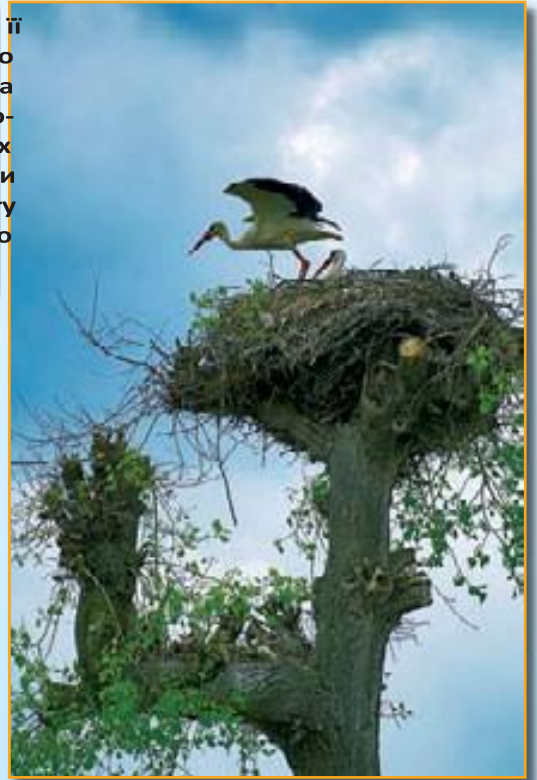
Якось другокласник Єгорка Веркасов разом з батьком вигодував лелечат, яких буря викинула з гнізда.

Нині у групі вже налічується двадцять учнів 4–9 класів. Під час проведення акції «Птах року» юні природолюби ведуть спостереження за такими птахами, як шпак, лелека білий, ластівка сільська, сова вухата, соловейко східний, посмітюха, вільшанка, синьошийка. Між іншим, у 2007 році член групи Ігор Денисенко був нагороджений грамотою УТОП за кращу розповідь-спостереження «Птах року 2006 – синьошийка».

А в 2008 році був оголошений «Птахом року» один з найбільших дятлів України – жовна чорна.

Постійні багаторічні спостереження за міграціями птахів дали цікаві результати. Встановлено, що через нашу місцевість проходять міграційні шляхи шпаків, диких гусей, качок, журавлів. І з кожним роком птахи прокладають свої весняні шляхи все раніше й раніше.

У спостереженнях школярям допомагають всі мешканці сіл Ільмівської сільради. Особливо корисною та вагомим стала підтримка справжніх любителів

Буслятам дуже подобалась наловлена батьком і сином риба. Багато жителів Ільмівки влітку рятували після буревіїв «своїх» пташенят. Можливо, це й сприяє тому, що залюбки кожного року линуть до нас птахи і радують серця людей, підтримують наші надії на краще своїм неповторним щебетом-співом.

Вдалося у школі ювілейне свято птахів. До нас завітала й одна з перших членів УТОП Юлія Нітченко, і послідовники «першопроходців». Все тут було: і привітання директора школи М.В. Коваль, яка нагородила членську групу грамотою за плідну і копітку працю, і виставка-звіт про роботу за десять років, і вікторина від сільського бібліотекаря М.П. Гулак, і змагання між «Клубом знавців-орнітологів» та глядачами.

Добрі враження дарують весняні зустрічі наших друзів на рідній землі.

Скоро прийде весна

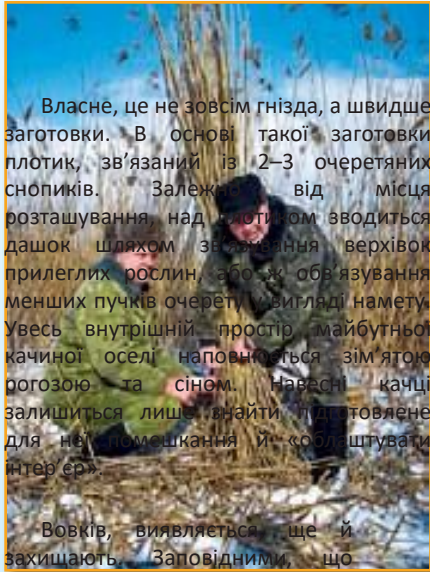
і вернеться краса,

Будуть знову пташки прилітати.

Зеленітиме все і буятиме все,

Й журавлі будуть вальс танцювати.

Валентина РОМАНОВА,
керівник групи УТОП с. Ільмівка
Городнянського району

Власне, це не зовсім гнізда, а швидше заготовки. В основі такої заготовки плотик, зв'язаний із 2–3 очеретяних снопиків. Залежно від місця розташування, над плотиком зводиться дашок шляхом зв'язання верхівок прилеглих рослин, або ж обв'язування менших пучків очерету вигляді намету. Увесь внутрішній простір майбутньої качиної оселі наповнюється зім'ятою рогозою та сіном. Навесні качці залишаться лише знайти приготване для них помешкання й «обштувати інтер'єр».

Вовків, виявляється, ще й захищають. Заповідними, що обмежують полювання,

перелітних птахів, зокрема з приваблення водоплавних до гніздових територій. Існує декілька способів такого приваблення, та, виходячи з умов найбільшої водойми району – озера Черемошного, егері вирішили саме там створити штучні гнізда для качок і лисок.

Здається, все просто: вирішили – зробили. Однак не так сталося, як гадалося. Попри морозну погоду лід в очеретяних заростях виявився не надто товстий, і час від часу підступно тріщав, а іноді навіть валився під ногами. Та й очерет – не сіно, і косити його виявилось не просто. Перше гніздо, як і млинець на масляну, зліпилося комом. Через кілька спроб егері набили руку, і справа пішла. І ось вже на купині, під кущем, посеред очерету повиростали будиночки для качок. Кілька годин праці

гніздові території залишаться, і птахи повертатимуться до них з року в рік. Ситуація ж з водоплавною дичиною на Городнянщині поступово погіршується, замулюються і заростають травою водойми, перетворюючись на болота, зникають місця гніздувань, а крім мисливців, ні в кого про це голова не болить. Тож маємо надію, що Черемошне набуде собі статус справді качиною озера, і залишиться не лише ландшафтною, а й мисливсько-рибальською перлиною нашого краю.

Павло ДУБРОВСЬКИЙ

Качині оселі

У мисливських угіддях Городнянської райради УТМР розпочалася підготовка до зустрічі

Питання по суті

– і в заплавах очеретях вирости три мікрорайони «качиних новобудов».

Хтось може закинути, що, мовляв, качок розведуть, а потім самі ж їх і постріляють. Доля істини у цьому є, однак усіх качок не постріляєш, а привабливі

мабуть, цього недостатньо стимулів – ніяких. Ще раз про п'ятьність тому за забитих вовків

З вовками – жити?

кількості цих хижаків взагалі

ся мені вирішити

це питання з територіями. А регулювання виплачували премії. Тоді вдало-

пустили на самоплив. Ось і районною владою та обласним з'являються вони в забутих, **Не жити, а співіснувати. Якщо ці хижакі –** керівництвом управління агро

напівзабутих і просто селах **санітари лісу. І не більше. Коли ж вони нарів-** промислового розвитку.

Три будь-якої пори року, нищать **ні з бракон'єрами безконтрольно знищують** роки мисливцям виплачували домашню худобу, а, оскáže- **без якихось ліцензій парнокопитних та іншу** премії по 1000 гривень за забинівши, нападають й на людей. **дичину в мисливських угіддях нашого краю,** того вовка. Нині ж заохочення

Випадки подібного вовчого **пора сказати: годі!** зведене нанівець. На сьогодні розбою зафіксовані на всій державі виплачує по 100 гритериторії України, причому їх не наступають сіроманці на це село у вень за впольованого хижака.

зменшується. Навпаки. Господарі пошуках здобичі. Як захиститися від Зрештою, а чому ми маємо вітерплять збитки, а покусані хижаків- них, якщо в селі вже й рушниці не зна- шати, вибачте, усіх вовків і лисиць ми люди ризикують життям. йдеш? Та й у жителів здоров'я не те? на додачу на шию держави? Самі не

Якось у грудні житель Лукашево-

Коментує ситуацію директор

впраємося?

го, що на Корюківщині, Семен При-

Як потім повідомив Володимир

ходько вийшов на подвір'я

Евгенійович, нинішнього року на

на снігу – сліди великих лап. Вовчих! **ної організації**

УТМР Володимир прикінці мисливського сезону на

Торік у Семена Харитоновича непро-

Гаврюш:

територіях району діятимуть додат-

хані лісові гості вже поживилися ко-

– Вовки постійно мігрують. Тому

ково створені бригади з відстрілу

лисиць та вовків. Не зайве було б і зами.

Та й до Василя Борисенка, що точно сказати, скільки її сьогодні в рапро стимули подбати. Повірте, вони проживає на іншій вулиці, минулого йоні, неможливо. Ми спрямовуємо зуюкупляться. літа також

навідувалися вовки і не- силля наших первинних мисливських

подалік його будинку розідрали козу колективів на відстріл цих хижаків. Ігор ХАЛІМАН просто на прив'язі. Майже відкрито Торік у районі знищили 10 хижаків. Та, Корюківський район

Відлуння Чорнобиля | Біда

відступає, якщо про це держава дбає

Викид радіоактивних речовин, у тому числі ізотопів урану, плутонію, йоду-131, цезію-134, цезію-137, стронцію-90 та інших ізотопів (понад 30 найменувань) із періодом напіврозпаду від кількох секунд до кількох десятків, сотень і більше років – головна біда Чорнобиля. Після аварії радіоактивна хмара накрила не лише Україну, Білорусь та Росію, а й далеке та близьке зарубіжжя. Приблизно 60% радіоактивних речовин осіло на території Білорусі. Близько 200 тисяч чоловік евакуйовано із зон забруднення. Рівні у-фону в перші дні аварії (десь до 11 травня), перевищували до аварійні в сотні разів. 1 травня гаммафон у Києві становив близько 2500 мкР/год (теперішнє значення 10–15 мкР/год). Сосновий бір, розташований між містом Прип'ять і ЧАЕС під дією радіації із зеленого перетворився в рудий і був повністю заборонений.

Внаслідок аварії з сільськогоспо- лісових продуктів – таких, як гриби, дарського користування було виведе- ягоди і дичина, будуть ще десятки но близько 5 млн. га земель, довкола років залишатися небезпечними. АЕС створено 30-кілометрову зону від- Дещо ліпша картина із забрудненням чуження. Радіоактивно-забрудненими деревини, рівні забруднення якої, за виявилися більше 200 000 кв. км те- останні роки спостереження, стабіліторії. Радіоактивні речовини по- лізувалися і в більшості випадків не ширювалися у вигляді аерозолей, які перевищують нормативних рівнів. поступово осідали на поверхню землі. Проте з роками внаслідок проникЗабруднення відбувалося дуже нерів- нення радіонуклідів у зону кореневономірно. Інтенсивність його залежала го живлення деревних рослин, може від напрямку вітру в перші дні аварії. спостерігатися підвищення рівнів Найбільше постраждали області, в забруднення деревини. яких в ці дні випадали дощі.

Негативний вплив аварії на Під впливом природних факторів, здоров'я людей – сумніву не підлягає. а також у результаті вжитих заходів Але точну кількість постраждалих можзахисту, ступінь забруднення наба- на визначити лише приблизно. Так, гато низився. Нині (і в найближчі міжнародна організація «Лікарі проти десятиліття) найбільшу небезпеку ядерної війни» стверджує, що лише становлять ізотопи стронцію і це- серед ліквідаторів померли десятки зію з періодом напіврозпаду близь- тисяч чоловік. У Європі зафіксовано ко 30 років. Найбільші концентрації понад 10 тисяч вроджених патологій у цезію-137 виявлені в поверхневому новонароджених, 10000 тисяч випадшарі ґрунту, звідки він потрапляє в ків раку щитовидної залози. Очікуєтьрослини і гриби. Радіоактивні ізото- ся, що ця цифра зростає вп'ятеро. За пи плутонію й америцію зберезуть- даними організації «Союз Чорнобиль ся в ґрунті протягом сотень і тисяч України» з 600000 ліквідаторів 10% років, але їх частка в радіоактивному померло і 165000 – стали інвалідами.

забрудненні не досить велика. Але майже усі експерти вважають, що Великому забрудненню піддали- більша частина смертельних випадків, ся ліси. Оскільки в лісовій екосис- пов'язаних із дією радіації, обумовлетемі цезій постійно циркулює, а не на онкологічними захворюваннями, виводиться з неї, рівні забруднення в тому числі раком щитовидної за-

Місто енергетиків – Славутич лози. Причому якщо ризик захворіти лейкемією знижується після кількох десятків років після опромінення, то у випадку інших видів раку ситуація зворотна. Ліквідатори і жителі забруднених районів мають підвищений ризик до різних захворювань – таких, як серцево-судинні, катаракта, зниження імунітету.

Отже, ліквідація наслідків Чорнобильської катастрофи є головною та складною державною проблемою, яка перш за все потребує великих фінансових та матеріальних затрат. В останні роки Україна все більше і більше залишається сам на сам з цією проблемою. Економічні та фінансові негаразди змушують постійно скорочувати частку витрат державних коштів на ці цілі. Так, у бюджеті 2009 року за більшістю статей витрат на подолання наслідків Чорнобильської катастрофи виділено менше коштів. По деяких – у десять разів.

Такий підхід держави, навіть за умов економічної кризи, не є, м'яко кажучи, розумним. Зрештою, він тільки поглибить існуючі проблеми. Деякі з них заженуть у глухий кут, для виходу з якого буде потрібно набагато більше фінансових затрат та людських ресурсів. Перш за все це позначиться на здоров'ї нації.

Напередодні річниці аварії на Чорнобильській АЕС редакційна колегія нашого часопису, керівництво Чернігівського ОУЛМГ звертаються до всіх учасників ліквідації аварії, серед яких немало і працівників лісового господарства, зі щирим побажанням здоров'я та довгих років життя. Ваш внесок у ліквідацію наслідків найбільшої ядерної катастрофи в історії планети нащадки не забудуть ніколи.

Віктор СОЛОДКИЙ,
провідний спеціаліст
лісового господарства ЧОУЛМГ

Фото Миколи ТИЩЕНКА

Всесвітній день довкілля: де, коли і як?

Всесвітній день довкілля вважається однією з найважливіших подій екологічного календаря і щороку відзначається 5 червня в більш ніж 100 країнах світу, починаючи з 1973 року. Цей день був встановлений Генеральною асамблеєю ООН у 1972 році під час відкриття Стокгольмської конференції «Людське середовище», що стимулювало розробку Програми ООН по довкіллю (ЮНЕП).

Щорічне відзначення Всесвітнього дня довкілля допомагає привернути увагу суспільства до проблем довколишнього середовища і ставлення людства до природних ресурсів планети.

Кожного року одне з якихось міст світу обирається центром проведення Всесвітнього дня довкілля, визначається тема, девіз та логотип, спрямованість усіх інформаційних матеріалів. Торік, наприклад,

це свято приймала Нова Зеландія під девізом «Вуглець. Позбався CO2 звички!». Нинішнього року країною проведення свята визначена Мексика, девіз якого «Ви потрібні своїй планеті. Об'єднайтеся для боротьби зі змінами клімату!»

Наша країна приєдналася до світової спільноти у відзначенні Дня довкілля в 1998 році, коли з'явився Указ Президента України № 885/98 від 6.08.98 р. «Про день довкілля». Це свято встановлене на підтримку ініціативи Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України і громадських природоохоронних організацій задля активізації діяльності, започаткованої Всеукраїнською акцією «Дерево – життя» та іншими громадськими ініціативами і відзначається щороку в третю суботу квітня.

В Україні заходи цього дня спрямовані на поліпшення стану довкілля, озеленення, благоустрій населених пунктів та прилеглих до них територій, очищення водних джерел, збереження природно-заповідних та інших особливо цінних об'єктів, поширення екологічних знань, активізацію державного та громадського контролю за дотриманням природоохоронного законодавства.

Задля виховання у підрастаючого покоління шанобливого став-

У межах акції головними заходами є посадка дерев та створення нових лісів із залученням учнівської молоді, представників громадських організацій, центральних та місцевих органів влади, ЗМІ, а також проведення творчих конкурсів серед учнівської молоді. Акція триває: висаджування дерев – з 21 березня (Всесвітній день лісівництва) до Дня довкілля; проведення творчих конкурсів – з Дня довкілля до Дня працівників лісу (третя неділя вересня).

Ірина ЖЕЖКУН,
кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник
ДП «Новгород-Сіверська ЛНДС»

Про що пишуть «Правда Остерщини» 50 років тому

Щорічно в Україні скликається, за доброю традицією, Весняна толока з озеленення. На Чернігівщині здавна шанували ліси і погляди на впорядкування. І літні мешканці міст і сіл, і синівські дбали про них. Перегортаючи сторінки школярі та студентство залюбки беруть участь у газеті «Правда Остерщини» ще з минулого століття створенні нових зелених зон, у посадці саджанців, із задоволенням перечитуємо кореспонденції ців дерев та кущів. Особливе враження на молодь про «Декадниці лісу і саду» в нашому краї.

1500 НОВИХ ДЕРЕВ

На початку декадниці лісу і саду було проведено засідання виконкому Котівської сільської Ради, де обговорювалося питання, як краще організувати посадку дерев.

Потім депутати провели роз'яснювальну роботу серед населення. За короткий строк вздовж вулиць і шляхів, на присадибних ділянках колгоспників з'явилося багато нових дерев. Усього вже посаджено близько 1500 саджанців фруктових та декоративних дерев.

У. БЕЛІНА.

ОЗЕЛЕНИЛИ ПОДВІР'Я

Під час декадниці лісу і саду працівники Косачівського сільського споживчого товариства озеленили подвір'я торговельних закладів.

Багато дерев посадили охоронник крамниць Г. Хорець, працівниця бухгалтерії О. Коваль, конюх Д. Скопець та інші.

Щоб деревця прийнялися та швидко росли, при садінні в ямки вносили добрива. Тепер ми організували догляд за молодими деревцями: будемо поливати, підживлювати, виполувати бур'яни.

Обов'язок кожного жителя села полягає в тому, щоб охороняти зелені насадження і не допустити знищення саджанців.

М. НАБІЛЬСЬКИЙ.

ПОЧАЛИ ЛІСОНАСАДЖЕННЯ

На розсадниках Остерського лісгоспу у ці дні поживлення: викопують сіяння. А їх тільки в Остерському лісництві виростало понад два мільйони штук. Посадкового матеріалу вистачить на 300 гектарів.

Остерщина.

Фото Миколи ТИЩЕНКА

Завершили викопування сіянь та підготували їх до садіння у Косачівському лісництві.

У Сорокошицькому лісництві вже почали посадку лісу. Мине день-два і роботи з насадження провадитимуться широким фронтом.

І. ВАСИЛЕНКО.

КОМСОМОЛЬСЬКИЙ НЕДІЛЬНИК

Посадити нинішньої весни біля шляхів та двірних ферм сотні декоративних дерев – такі розрахунки у королівських монахів і дівчат. Своїм прагненням вони підтримують відомі з березня за ініціативою секретаря комсомольської організації Миколи Балаганя план влаштувати недільний «Субботник». Пацюченко, Галя Гудий, Тоня Берлог, Іван Федорук та інші посадили 150 молодих дерев.

М. ДЯДЕЧКО.

У СПІВДРУЖНОСТІ З ЛІСОВОДАМИ

Комсомольці та школярі Сорокошицької середньої школи гаряче відгукнулися на заклик ЦК ВЛКСМ у питанні озеленення міст і сіл нашої країни. Цей відгук учнів підтримали й працівники Сорокошицького лісництва. Нещодавно вони відпустили дерев та кущів смородини і малини. Всі ці насадження вже посаджені на пришкольній ділянці.

Особливо активно працювали учні 9 і 10 класів, кожен з них посадив не менше 10 дерев і тепер повсякденно доглядають за ними. Крім того, діти взяли на себе зобов'язання провести озеленення вулиць села.

Велику допомогу надали учні і працівникам лісництва. Під час

для школи 1500 фруктових двох неділень під керівництвом лісководів вони провели посадку сосен на колгоспній землі загальною площею понад три гектари. Найближчим часом буде організовано кілька виходів учнів на роботу в розсадник, де вирощуються сіянці різних дерев.

І. ЛЬОДОВИЙ.

ЦІКАВА РОБОТА

Був теплий сонячний день. Вихованці Остерського дитячого будинку одержали завдання – садити дерева.

В парку ім. Леніна чулися радісні голоси. За роботу взялися дружно, організовано.

Йосип Хоменко вирішив змагатися з Марією Кекух – хто більше посадить дерев. Йосип посадив вісім дерев. Стільки ж посадила і Марія. Багато дерев з'явилося в цей день у міському парку.

О. ТРЕТЯКОВ, вихованець дитячого будинку.

ЛІС РОСТИМЕ

Комсомольці та молодь с. Євминки взяли активну участь у лісонасадженні. У ці весняні дні можна було спостерігати, як юнаки і дівчата копали ями, висаджували декоративні, плодові та соснові саджанці.

Весною цього року на піщаному ґрунті колгоспу ім. Куйбишева насаджено 25 гектарів соснового лісу.

Ф. ВЛАСИК.

